

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและสื่อมวลชนที่มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ทางสังคม ที่สามารถผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ วัสดุทัศน์ ภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ล้วนก่อให้เกิดปัญหามากมายตามมา อาทิเช่น ปัญหาทางเพศ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม

สถานการณ์ปัญหาเด็กอันเนื่องมาจากพฤติกรรมทางเพศ กำลังกลายเป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น จนทำให้เรื่องเพศศึกษากลายเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่ง ของการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก จากการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่น่าเป็นห่วงเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นในช่วงอายุระหว่าง 11-21 ปี (ในช่วงมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้นถึงอุดมศึกษา) ได้แก่ 1) แนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น 2) แนวโน้มของการมีเสรีภาพทางเพศมากขึ้น 3) แนวโน้มการถูกลามของปัญหาสื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น 4) แนวโน้มการถูกลามทางเพศและอาชญากรรมทางเพศ 5) แนวโน้มการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (อมรวิรัช นาคทรพรและจุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, 2549: 1)

ปัญหาที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งก็คือ เยาวชนไทยทั้งชายและหญิงยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ โดยเฉพาะขาดแหล่งข้อมูลหรือแหล่งที่จะขอคำแนะนำปรึกษาได้ เมื่อต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่ครูอาจารย์บางท่าน ยังคงมีความคิดว่าเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องน่าละอาย น่ารังเกียจควรปกปิด ไม่ควรนำมาสอน พูดคุย หรือทำความเข้าใจกับเยาวชน มีความกลัวว่าการสอนเรื่องเพศ จะเป็นการชักนำเยาวชนให้เกิดความอยากรทดลองหาประสบการณ์ทางเพศ ประกอบกับสถาบันครอบครัวมีบทบาทที่อ่อนแอลง พ่อแม่มีเวลาให้การอบรมสั่งสอนและสอดคล้องความประพฤติ รวมทั้งการใช้เวลาว่างของลูกลดน้อยลง เยาวชนจึงมีเสรีภาพมากขึ้น แต่กลับได้รับการอบรมสั่งสอนและแนะนำจากผู้ใหญ่น้อยลง ดังนั้น

เพื่อสนองตอบความอยากรู้อยากเห็นและแรงขับทางเพศตามธรรมชาติของคนจึงทำให้เยาวชนหันไปซื้อหาสินค้าทางเพศมาเพิ่มประสบการณ์ให้กับตนเอง เช่น หนังสือโป๊ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ และสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ ที่แสดงภาพการประกอบกิจกรรมทางเพศ ซึ่งผู้ประกอบการค้าสินค้าเหล่านี้ ต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่จะปลุกกำหนัดของผู้ซื้อ เพื่อขายสินค้าให้ได้มากที่สุด (อุคมศิลป์ ศรีแสงนาม นปท: 3) จึงให้ภาพที่เกินจริง มุ่งปลุกเร้าความรู้สึกทางเพศจนเป็นการให้ข้อมูลที่ผิด และทั้งๆ ที่สังคมไทยพยายามจะปิดบังไม่ให้เยาวชนรู้เรื่องเพศ แต่กลับมีการเผยแพร่สิ่งเหล่านี้ออกมาทางสื่อสารมวลชนตลอดเวลา เช่น ภาพผู้หญิงเปลือยหรือแต่งกายล่อแหลมตามหน้าหนังสือพิมพ์ ภาพการกอดจูบ พลอดรักระหว่างชายหญิงทางหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ และการนำเอาบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศมาออกรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ เป็นต้น

แม้แต่นักการ์ตูนสำหรับเด็กก็ยังมีกรสอดแทรกเรื่องเพศเข้าไปในทางลามกอนาจาร ทำให้เยาวชนไทยได้รับประสบการณ์ทางเพศที่ผิดบ้างถูกบ้าง ดีบ้างไม่ดีบ้างและบางอย่างก็เกินกว่าวัยที่ควรจะได้รับรู้ ทำให้เกิดความสับสน สงสัย กับข้อใจ จนอาจทำให้เกิดการระบายออกทางเพศที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมเนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส การหาประสบการณ์ทางเพศจากหญิงบริการ การข่มขืนกระทำชำเราเมื่อเกิดความต้องการทางเพศ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีการสอนเพศศึกษา เพื่อให้รู้จักการควบคุมตนเองมีการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม โดยที่ตนเองมีความพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับของสังคม (จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์, 2548: 14)

การสอนเพศศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อเยาวชนเพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องเพศ โดยให้เขาได้ศึกษาเล่าเรียนในขอบเขตที่เหมาะสมกับวัย กระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเป็นสิ่งที่ไม่อาจเกิดขึ้นเองได้ตามธรรมชาติ แต่จำเป็นต้องได้รับการอบรมสั่งสอนและสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจึงจะเกิดขึ้นได้และการสอนเพศศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องทำต่อเนื่องไปตลอดชีวิตเพราะเรื่องเพศมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเราอยู่ตลอดเวลา การสอนเพศศึกษาจึงควรเริ่มจากครอบครัวเป็นสถาบันแรก เพื่อเตรียมให้เด็กพร้อมที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหาค่าที่จะเกิดขึ้นในทุกๆ ระยะของชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ต่อจากนั้น โรงเรียนและชุมชนจะเป็นแหล่งที่มาช่วยรับผิดชอบร่วมกัน ในการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ นอกจากนี้การสอนเพศศึกษาที่จะบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริงยังต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ เช่น ถ้าเป็นการสอนเพศศึกษาในครอบครัว ก็ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะสัมพันธระหว่างพ่อแม่ของเด็ก การปฏิบัติตนของพ่อแม่ เพื่อที่จะให้เด็กเกิดความเชื่อถือศรัทธา ให้ความไว้วางใจ และยึดถือเป็นแบบอย่างหรือแนวทางปฏิบัติได้ ถ้าเป็นการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนก็ขึ้นอยู่กับความสามารถ บุคลิกลักษณะของครู และความสัมพันธระหว่างครูกับเด็ก ส่วนการสอนเพศศึกษาในชุมชนก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการประชาสัมพันธ์ชักจูงให้คนไปรับ

บริการ การบริการที่ประทับใจ หรือประโยชน์ที่ผู้รับบริการจะได้รับ และความรับผิดชอบของ สื่อมวลชนต่างๆ เป็นสำคัญ แม้ว่าการสอนเพศศึกษา จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและมีวิธีการ สอนมากมาย ซึ่งการให้ความรู้แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของหน่วยงาน เทคนิคของ ผู้สอนและวัยของผู้เรียนแต่จะต้องมีผลลัพธ์ที่ตรงกัน คือ บุคคลที่ได้รับการสอนเพศศึกษาพึงมี ความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องเพศ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคมเป็นสำคัญ

โดยที่ปัจจุบันเด็กมีปัญหาในเรื่องการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้น ผู้ศึกษา ซึ่งรับผิดชอบสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญและให้ความสนใจที่จะทำการศึกษา โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเรื่อง เพศศึกษา ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนธีรกานท์บ้านโสง จังหวัดลำพูน เพื่อให้มี ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนปลูกฝัง ความเชื่อ เจตคติที่เหมาะสม มี ความเข้าใจในวัฒนธรรมอันดีงามของการดำเนินชีวิตแบบสังคมไทย และมีทักษะชีวิตในการ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเรื่องเพศศึกษาให้กับนักเรียน ให้มีภูมิคุ้มกันเป็นการป้องกันปัญหาและ ช่วยเหลือนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไปอัน จะส่งผลช่วยลดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเรื่อง เพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธีรกานท์บ้านโสง จังหวัดลำพูน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนธีรกานท์บ้านโสงจังหวัดลำพูน ซึ่งได้ กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธีรกานท์ บ้านโสงจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2553 จำนวน 322 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 โรงเรียนธีรกานท์บ้านโสงจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2553 จำนวน 42 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้กำหนดเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา จำนวน 8 กิจกรรม คือ พัฒนาการทางเพศ, สัมพันธภาพและความรัก, รู้เท่าทันอารมณ์เพศ, คุ่มกุ่มกัน, ความเบี่ยงเบนทางเพศ, ทักษะการปฏิเสธ, ทักษะการคิด ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา, การวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยง

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การได้รับการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา จำนวน 8 กิจกรรม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ มีทักษะชีวิตในเรื่องเพศศึกษา

สมมติฐานการศึกษา

นักเรียนมีทักษะชีวิตเรื่องเพศศึกษาเพิ่มขึ้น หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับเพศศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในเรื่องเพศศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ครู/ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ที่มาจากผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการได้เสนอความคิดเห็นของตนเอง การอภิปรายโต้แย้งกันและการใช้เวลาในการวิเคราะห์ประเด็นความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่ม

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลซึ่งประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะในการตัดสินใจ แก้ปัญหาและจัดการกับความต้องการและปัญหา/อุปสรรค ในเรื่องเพศศึกษา ได้อย่างเหมาะสมและทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธีรกานต์บ้านไธสง จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีทักษะชีวิตในเรื่องเพศศึกษาเพิ่มขึ้น หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันในการเสริมสร้างทักษะชีวิตในเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม